

איך הגעתי לש.ב.

כאשר הגישה התביעה במשפט המזתרת, מסיבות שונות ארו סתומות ובלתי-מובנות, חבילה של הקלטות מימי חקירתו של זאב אקשטיין, הוטל אור חדש ומוזר לא רק על פעילותו של הש.ב. וחלקו בפרשת רצח קסטנר, אלא גם על עברו ואישיותו של האיש, הנאשם בכך שהרג את קסטנר

במו ידיו. הקלטות אלו, שקטעים קטנים מהן מובאים להלן, מהווים מיסמך ציבורי מוזעזע ופוקח עיניים, שיעלה בלי ספק בחומרה מחודשת את כל השאלות והחשדות שהושגו מעו כבר בפרשה זו נגד פעולתו של הש.ב. (ראה במדינה). בין שלם ומסועף של שקרים מתמוטט עם פירסום זה.

אקשטיין: אני אמרתי לכם, רבותי. אני היום אופורטוניסט מוחלט, ואין דבר שהיום אני לא אעשה בשביל לצאת חלק מהעסק הזה. אין לי באמנות כלפי אף אחד. אני לא חייב שום דבר, לא חוב נפשי ולא חוב מוסרי. עד היום, כאשר הייתי חייב לאנשים משהו, אני תמיד נדפקתי ואני למדתי את הלקח. אם משהו טוב, לא טוב לי, או זה לא טוב לי. ואני צריך לדאוג לעצמי בלבד.

היום, מבחינה נפשית, אני אפילו מוכן להיות עד המלך. לא איכפת לי. אני רק רוצה לצאת חלק מזה. ואני אומר לך: אילו היה לי מה לספר לך, הייתי אומר לך: עשה אותי עד המלך. אני מספר לך את הכל. ואני מצטער מבחינה מסוימת שאני לא יכול.

אהרנטי: זאת הצעה שצריך לחשוב עליה.

אקשטיין: האינטרסים שלי זה לספר לך כל מה שאני יודע, על מנת שאני אצא החוצה. למה אתה לא מבין את זה: אני מתבייש מסיפוס כמו אליאשוילי? (איכפת לי) מה יחשוב עלי אליאשוילי הגדול, או מה יחשוב עלי רוזן הגדול, או מה יחשוב עלי חירותי הנשגב?

אהרנטי: אנחנו מתייחסים ומכבדים אותך בתור מקרה יתר, בגלל העבר שלך. בגלל זה שגם מר שמילגובסקי וגם יהודים אחרים אומרים שזה לא בן-אדם מקולקל. זה בן-אדם שאם עשה מה שעשה, או לא מאותם המניעים שהיתר עשו...

אקשטיין: אם מבחינה מוסרית, אז שמילגובסקי, אני אסיר תודה לך על היחס. כן. אני רוצה לפרוש מכל העניינים האלה, ואני רוצה לצאת זכאי העסק המלוכלך הזה. אז אני רוצה לספר לך כל מה שאני יודע.

אהרנטי (לשמילגובסקי): אותו היו צריכים להכניס ל-משטרה, לפני חמש שנים. במקום שיתעסק עם שטויות כאלה, היה יוצא ממנו חוקר.

אקשטיין: אני מבטיח לך שהייתי חוקר טוב. אם אתה רוצה לדעת אני כבר חשבתי על אפשרות כזו. אני חשבתי ואמרתי לשלמה, שאני רוצה קאריירה בעניין. אני לא רוצה להיות תמיד, איך קראתי לזה שם: "מודיע" אני שאלתי אותו לפנסקס-החבר שלי, אם הוא מוכן. (שאלתי אותו) אם חושבים לי את הזמן (של שרותי בש.ב. כשרות) במפלגה וכל מה שאתה רוצה.

"אני יכול לארגן פרובוקאציה"

יום אחד לפני שהודעה בדצח ד"ר ישראל קסטנר, החשיך אקשטיין במאמציו לסחוט מחוקריו הסכמה להכרותו כעד המדינה. הוא מספר לשם כך סיפור מסחר שעורר על הפרובוקאציה שרצה לארגן, ב"תפקידו כשליח הש.ב. בחוגי סולם, לפני שהציע לאיש הש.ב. לבצע את הפרובוקאציה, שהיתה עתידה לקרב אותו למסרתו הנוכספת — עליה בדרגה ותפקיד אחר בשירותי הבטחון — רצה לחזרה להבטיח את מעמדו כעד המדינה, לאחר ביצוע הפשע. ההצעה נדחתה זמנית על ידי איש הש.ב. שחשש ש"בית המשפט לא יסתכל על זה בעין יפה".

אקשטיין: ... אני קראתי ספר, כמדומני איזה ספר בלשי או משהו... היה שם עניין של... זה היה כנראה רומן זעיר. היה שם סיפור בשם "עדה-מלך", או שהופיע בו עניין של עדה-מלך. איזו פרשה משפטית.

"נזכרתי בעניין של עדה-מלך, כיוון שהיתה לזה אקטואליזציה מסוימת ביחס אלי, ואני שאלתי את אחי (שלמד אז משפטים בתל-אביב). הוא ענה לי בצורה מעורפלת, וגם לא התמצא מספיק בשאלה. גם השאלה שלי לא היתה ברורה. הוא ענה לי, פתוח או יותר, "נדמה לי שהחוק לא מתחשב בכך, אבל אינני בטוח, תתעניין". בצורה כזאת, ואז אני, ברור כששמעתי דבר כזה, הייתי צריך עוד יותר להתעניין.

אהרנטי: ברור.

אקשטיין: ואני ניגשתי אל יעקוב חירותי ושאלתי אותו. אנחנו לעיתים קרובות היינו מדברים על פרשות משפטיות... ודיברנו גם על פרובוקאציות. אז אני, דרך אגב, הצגתי לו את השאלה הזאת. הוא ענה לי בצורה תיאורטית, ואין סיכויים שהוא הרגיש משהו, כיוון שאני מכיר אותו מספיק כיום בשביל לדעת אם היו לו חשדות.

אהרנטי: אז הוא נתן לך את האישור שחיפשת?

אקשטיין: כן. זה נתן לי את האישור שחיפשתי, אבל

הפגישה. זה לא סיפק אותי. הוא רצה לדעת על הדברים שמאחורי הדברים החיצוניים. דברים כאלה לא היו, לי על כל פנים לא היתה שום גישה, וגם נראה לי שאין שום דבר. אני עד היום זוכר, את החיוך האירוני של שלמה, כשאני

הכהן המוודה

סגן מפקח מחוז יצחק אהרנטי היה החוקר הראשי שי בתיק רצח ד"ר ישראל קסטנר. בשיחותיו הארוכות עם אקשטיין, לפני ואחרי הודאתו, שוחח עם החשוד כשווה אל שווה, התייחס אליו בסלחנות ובהדה, כאל איש ש.ב. סדרה.

אמרתי לו: "תאמין לי שהאנשים האלה, הוץ מדיבורים, לא עוסקים בשום דבר".

אחר-כך אמרתי לו: "האם יש לך משהו אחר בשבילי? זה לא מעניין אותי". שלמה אמר לי: "לא! לא! תישאר שם, תישאר שם!" אני זוכר כמה וכמה פעמים שאני ביקשתי אותו אם יש לו איזה עניין אחר.

"אני מוכן להיות עד המלך"

במהלך החקירה, שהוקלטה כולה בלי ידיעתו של אקשטיין, מוכיח הנחקר נכונות להסכם עם חוקריו. בניגוד להודעות התכופות של דוברי הש.ב. המשטרה והתביעה הכללית, כי אקשטיין היה "מודיע קטן" של שירותי הבטחון, מספר אקשטיין כי התכוון לתפקיד חשוב יותר בשירות,

זאב אקשטיין נעצר בבוקר שלאחר רצח ד"ר ישראל קסטנר. אנשי המשטרה והש.ב. עבדו לפי רשימות חשודים שהיו מוכנות מראש, עצרו את כולם. אקשטיין, שנעצר מטעמי הסוואה במקרה קודם — הפצצה בבית ישראל רוקח — נעצר גם הפעם. האליבי שלו לא עמד במבחן החקירה מ"הרגע הראשון. בכל זאת נהנה מיחס טוב במיוחד, שונה מזה שניתן לכל שאר העצורים, מצידם של החוקרים אריה נאור, קצין משטרת תל-אביב, ו"יצחק אהרנטי, מחלוקת קתיים המשטרה, איש ש.ב. לשעבר. אקשטיין הכחיש כל קשר עם הרצח, אך הסכים לספר כל מה שידוע לו על אנשי סולם. בשיחה עם אהרנטי, הוא מגולל לפניו את הדרך בה הגיע לש.ב., מספר כי עשה זאת מתוך נאמנות יתרו למפלגתו, מפלגת פועלי ארץ-ישראל. מתברר שאקשטיין, שלא הבין מאומה בספרות של חוגי סולם, נדחף לפעילות בהם על ידי הש.ב., שסיפק בכך, גם לטענות עצמו, כוח אדם למחלת מסור כוח.

אקשטיין: ... הייתי נתון להשפעה חזקה מאד ודיר-בנתי את עצמי להתמסר למה שנראה לי אז כאידיאל. אידיאל זה פעילות מפלגתית, נאמנות למפלגה, שאז אני מאד-מאד סילפתי את דמותה. בהסתכלותי עליה, למעשה, הכרחתי אותה לסגוד בעקרונות שהיו מאד נעימים לי.

לא הכרתי את האידיאלוגיה המפלגתית ומתוך רצון להצטיין ומתוך רצון לעשות משהו, מתוך טיפה של רו-מנטיקה, ומתוך כנות גמורה, נאמנות גמורה למה שאני מאמין בו, כי תמיד אני הלכתי פחות או יותר עם אידיאל — ניגשתי למשטרה ואמרתי שאני רוצה לדבר עם קצין. אמרו לי שיש כאן זה או זה, אמרו לי שם, אמרתי "לא!" הפנו אותי לשמילגובסקי. אז לא ידעתי ששמילגובסקי הוא שום דבר.

ביקשתי לדבר עם הקצין הכי גבוה, משום שחשבתי שאם אדבר עם קצין יותר נמוך, יכנסו אנשים לחדר, והוא אחר-כך יספר. קצין גבוה, אפשר לסמוך עליו. הפנו אותי לשמילגובסקי, שעשה עלי רושם גרוע מאד. אני יקחיתי שנתנו לי לדבר עם אדם מבין-עניין, עם אדם בעל חזות אבהית משכנעת. היו לי דימויים מעורפלים מאד ביחס למציאות, ביחס לדמות שאליה אני מתחנן.

אני אמרתי לו: אדוני, יודעים לי... אני מסתובב כאן בחוגי נוער. יודע לי על זרמים תת-קרקעיים — זאת המילה שהשתמשתי בה. אמרתי שאני נפגש אהם כעת וכמה שידוע לי, יש להם נשק, והייתי רוצה למסור על כך.

הוא לא דיבר אתי בכלל על זה. הוא רק לקח את הפרטים שלי, ואחר-כך פרטים מהעניינים, ואמר: "אני אחקשך אתך". כיוון שלא התקשר אתי, התקשרתי אני אתו. אמרתי לו שזה אני, אקשטיין, "שהיה אצלך בקשר, בקשר ל... אני לא יכול בטלפון...". והוא אמר: "אני אשלח לך את מיישה", ושלה את שלמה.

אז התחילה הפרשה הזאת. הוא (שלמה, איש ש.ב.) נהג אתי בתחילה יפה מאד. כלומר הוא לא האניק בי, ולא דחף אותי. הוא רק ספג כל מה שיכולתי לתת. מה יכולתי לתת? אני סיפרתי לו כל מה שהיה ידוע לי, אודות הדברים שהייתי בתוכם. זה לא היה הרבה.

שלמה אמר לי: "שמע, אתה שמעת על סולום ועל שייב וכו'?" אמרתי לו שלא שמעתי מעולם.

"אז תלך לשם", אמר שלמה, "קנה עתון סולם. תקרא אותו, ומצוייד במטען הידיעות של העתון תיגש לשם, כי שם כתוב שכל קוראי העתון מתבקשים לבוא".

נהגתי כדבריו. קניתי את סולום וזה היה בשבילי. כמו סידור לתרגולות. מילה אחת לא הבנתי ממה שהולך שמה. זה נראה לי כתערובת פסיכופאטית מסוימת. שם היו אז מאמרים פילוסופיים של גאולה כהן, ומאמרים פוליטיים, שאני בכלל לא התמצאתי בכל הדבר הזה.

הלכתי לשם והוצפתי, אהה מבין, הוצפתי של ילד צעיר נתנה לי את האפשרות. אז אני קמתי ואמרתי משהו טכני, והייתה אלי תשומת-לב קלה. כשנגמרה האסיפה ניגשה אלי אחת מהנערות שהיתה שם ואמרה: "אתה יודע, יש לנו כאן חוג של נוער. אם היית מעוניין להצטרף, אהלך וסהלך...".

בשביל זה באתי, כן? לא פתרתי לעצמי שיקבלו אותי כל-כך מהר. עד היום זה מתעני. אני עד היום לא יודע למה כל-כך מהר, חוג סגור כזה קיבל אדם שלא...

טוב. נכנסתי לשם והתחלתי בפעילות. מה זה פעילות? בהרצאות ובחיים שם. סיפרתי לשלמה על ההרצאה ועל

* אריה נאור (שמילגובסקי) הוא ראש הלשכה הפלילית של מטה משטרת תל-אביב, בדרגת סגן מפקח מחוזי.